

Magyar nyelv és irodalom érettségi témakörök (2019-2020. május-június)

Anyanyelvi tételek

I. témakör: Kommunikáció

1. A kommunikációs folyamat tényezőinek, céljainak, funkcióinak, valamint ezek összefüggéseinek megértése, bizonyítása beszédhelyzetek elemzésével, szövegértelmezéssel
2. Az emberi kommunikáció nem nyelvi jelei és kifejezőeszközei
3. A kommunikáció formája: a szóbeliség és az írásbeliség

II. témakör: A magyar nyelv története

4. A magyar nyelv történetének fő korszakai
5. A nyelvtörténet forrásai: kézirásos és nyomtatott nyelvemlékek (*A tihanyi apátság alapítólevele, a Halotti beszéd és könyörgés, az Ómagyar Mária-siralom*)
6. A nyelvújítás lényege és jelentősége példák alapján
7. A szókészlet rétegei: ősi örökség, belső keletkezésű elemek, jövevényszók, nemzetközi műveltségyszók, idegen szavak

III. témakör: Ember és nyelvhasználat

8. A nyelvváltozatok rendszere, a nyelv vízszintes és függőleges tagolódása
9. Az egynyelvű szótárak
10. A tömegkommunikáció, valamint az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra

IV. témakör: A nyelvi szintek

11. Az alapszófajok, a viszonyszók és a mondatok
12. A mondatrészek fogalma, fajtái, felismerésük mondatban, helyes használatuk a mondatok felépítésében (állítmány, alany, tárgy, határozó, jelző)

V. témakör: A szöveg

13. A különféle szövegek felépítése, egységei
14. A szövegkohézió, a témaháló és a cím
15. A továbbtanuláshoz, illetve a munka világában szükséges szövegtípusok (őnéletrajz, motivációs levél, különböző témájú hivatalos levelek, kérvény, beadvány)

VI. témakör: A retorika alapjai

16. A beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig
17. Az írásbeli meggyőzés eljárásai, az érvelés műfajai: a bizonyítás, a cáfolat, néhány érvtípus

VII. témakör: Stílus és jelentés

18. Az egyszerűbb alakzatok: felsorolás, ismétlődés, ellentét, gondolatritmus
19. Egyszerű stílusjelenségek felismerése, magyarázata
20. A publicisztikai stílus főbb jellemzői, tipikus szóhasználat, a megjelenítés közlésértéke(pl. *tipográfia, képi világ*)

Irodalom tételek

I. témakör: Kötelező szerzők

1. Petőfi Sándor forradalmi látomásköltészete
2. Arany János balladái
3. Ady Endre ugar-versei
4. Babits Mihály kései lírája
5. Kosztolányi Dezső Esti Kornél-novellái
6. József Attila kései lírája

II. témakör: Választható szerzők a magyar irodalomból

7. Juhász Gyula: Anna-versek
8. Karinthy Figyes novellái (*A cirkusz, Találkozás egy fiatalemberrel, Barabbás*)
9. Mikszáth Kálmán: *A jó palócok*
10. Szegénység-ábrázolás Móricz Zsigmond novelláiban (*Tragédia, Szegény emberek, Barbárok*)
11. Pilinszky János Harmadnapon c. kötete – a 2. világháború élménye
12. Radnóti Miklós költészete a II. világháború idején

III. témakör: Kortárs szerző

13. Gion Nándor novellái

IV. témakör: Művek a világirodalomból

14. Biblia: Lukács evangéliuma
15. Az orosz realizmus néhány alkotása (Gogol: *A köpönyeg*, Tolsztoj: *Ivan Iljics halála*, Csehov: *A csinovnyik halála*)
16. Franz Kafka: *Az átváltozás*

V. témakör: Színház és dráma

17. Katona József: *Bánk bán*
18. Madách Imre: *Az ember tragédiája*

VI. témakör: Az irodalom határterületei

19. Mítosz, mese és kultusz. Film- és könyvsikerek, divatjelenségek korunk kultúrájában (pl. *A Gyűrűk Ura, Harry Potter*)

VIII. Témakör: Regionális kultúra, interkulturális jelenségek és a határon túli irodalom

20. Cholnoky Viktor néhány novellája